

Motion till riksdagen

1987/88:L415

av Margit Gennser (m)

om indexhöjningen av underhållsbidrag, m. m.

Familjesprängningen har gått snabbt under de senaste decennierna och antalet fall, där barnet (eller i praktiken vårdnadshavaren) uppbär underhåll utdömt vid skilsmässan är stort. De utdömda underhållen är indexerade och i år har underhållsbidragen uppräknats med ca sju procent.

Reglerna för beskattningen av underhållsbidrag framgår av KL 46 § 2 mom p 4 och innebär att det uppburna underhållet är skattefritt hos mottagaren, medan bidragsgivaren beskattas, dock med ett avdrag av högst 3 000 kr. per barn.

Den snabba och schablonmässiga uppräknningen av underhållsbidragen med hänsyn till penningvärdeförsämringen kan skapa betydande svårigheter för bidragsgivaren. För det första kompenseras inte den enskilde automatiskt för penningvärdeförsämringen trots höga nominella löneökningar. För det andra innebär den under senare år urholkade indexeringen av skatteskalorna att eventuella reallöneförbättringar minskas ytterligare.

Den genomsnittliga familjen kan knappast räkna med reallöneförbättringar i storleksordningen sju procent, dvs. med den procentsats underhållsbidragen uppräknats i år. De ekonomiska relationerna mellan bidragsgivare och bidragstagare kan med tiden uppvisa betydande skevheter över en längre tidsperiod beroende på den automatiska uppräknningen av underhållsbidragen, reallöneutvecklingen och beskattningen.

Inga självklara lösningar finns på detta problem.

Antingen kan skattereglerna justeras genom att göra underhållsbidraget helt eller delvis avdragsgillt hos givaren samtidigt som mottagaren får ta upp mottaget belopp till beskattning. En vinst med ett sådant system är att mottagarens totala inkomster beskattas, vilket torde ge ett bättre uttryck för skatteförmågan. Det kan emellertid hävdas att detta bryter mot grundläggande skatteprinciper, varför en sådan lösning bör anstå.

Den andra vägen är att justera indexhöjningarna, så att de inte överstiger de genomsnittliga reallönehöjningarna under det aktuella året. En sådan justering kan visserligen aldrig utgöra annat än en grov approximation, eftersom den enskildes löne- och skattesituation kan skapa både lägre och högre konsumtionsutrymme. Justeringen bör dock något balansera de skevheter som inflation och skatteprogressivitet har lett till.

Resekostnader i samband med umgängesrätt

Mot. 1987/88
L415

Enligt 33 § KL anvisningar utsägs att "avdrag för ökade levnadskostnader icke är medgivet enbart på den grund att den skattskyldige har sitt arbete på annan ort än den, där han har sin bostad. -- -- Oavsett vad i nästföregående stycke sägs äger skattskyldig, som på grund av sitt arbete bosatt sig på annan ort än där hans familj är bosatt, därest det med avseende på makes förvärvsverksamhet, svårigheter att anskaffa familjebostad eller annan därmed jämförlig omständighet icke skäligen kan ifrågasättas, att familjen skall avflytta till den skattskyldiges bostadsort, åtnjuta avdrag för den ökning i levnadskostnaden som föranledes av den skilda bosättningen."

En parallell bör kunna dragas mellan de förhållanden som gäller för en familj med påtvingad dubbel bosättning och frånskilda, där den make som vill utnyttja sin umgängesrätt ofta ådrar sig betydande kostnader för resor som icke är avdragsgilla. En skilsmässa skall inte leda till att kontakten med den förälder som icke har vårdnaden om barnet/barnen bryts. I stället bör möjligheter öppnas för att kontakterna upprätthålls genom att motsvarande regler som gäller för familjer med dubbel bosättning också tillämpas för kostnader för resor m. m. i samband med umgängesrätten med barn i ett skilsmässoförhållande.

Hemställen

Med hänvisning till vad som i motionen anförts hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag om nya regler vid indexuppräknigen av underhållsbidrag till barn i enlighet med motionen,
2. att riksdagen beslutar att kostnader för resor m. m. i samband med utnyttjandet av umgängesrätten med barn i ett skilsmässoförhållande skall göras avdragsgilla.

Stockholm den 22 januari 1988

Margit Gennser (m)